

ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ДО СТАНДАРТІВ ПРАВА ЄС ПОЛОЖЕНЬ ПРОЄКТУ НОВОГО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Федоренко Д. В.

*здобувачка вищої освіти першого (магістерського рівня)
за спеціальністю 081 – Право*

Національний університет «Чернігівська політехніка»

*Науковий керівник: **Звенигородський О. М.***

кандидат юридичних наук, доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка»

м. Чернігів, Україна

Адаптація національного законодавства до стандартів права Європейського Союзу (далі – ЄС) є одним із ключових завдань для України на шляху євроінтеграції. Зокрема, питання реформування кримінального законодавства України, що відображає європейські принципи правосуддя, є важливим аспектом цього процесу. Проєкт нового Кримінального кодексу України, що розробляється, має на меті не лише оновлення норм, але й їх гармонізацію з міжнародними стандартами, зокрема, стандартами права ЄС.

Після здобуття незалежності України в 1991 році, Україна розпочала процес реформування свого законодавства, включаючи кримінальне. З набуттям чинності Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році, перед Україною постало завдання приведення свого законодавства, у відповідність до стандартів права ЄС [1, с. 14]. Зокрема, це стосується не лише забезпечення прав людини та основоположних свобод, але й боротьби з корупцією, злочинністю, зміцнення незалежності судової системи, а також адаптації директив ЄС до чинного та перспективного кримінального законодавства.

Стандарти ЄС вимагають дотримання основоположних прав людини. Новий Кримінальний кодекс України повинен містити чіткі механізми, що гарантують права підозрюваних, обвинувачених та засуджених осіб. Це включає право на справедливий суд, презумпцію невинуватості, право на захист та забезпечення прозорості судового процесу. Важливим аспектом є також забезпечення прав жертв злочинів.

Європейські норми вимагають чіткого визначення злочинів та покарань. Проєкт нового Кримінального кодексу повинен включати визначення злочинів відповідно до європейських стандартів, включаючи,

але не обмежуючись, корупцією, організованою злочинністю та тероризмом. Це передбачає перегляд і, можливо, зміни існуючих норм, щоб уникнути прогалин у правовому регулюванні, колізій та неоднозначностей у нормативних визначеннях [2].

Адаптація кримінального процесу до стандартів права ЄС є також важливим аспектом, що супроводжує реформування кримінального законодавства України. Він включає впровадження таких принципів, як змагальність сторін, забезпечення адвокатського захисту, право на апеляцію та забезпечення незалежності суддів. Принципи прозорості та доступності судового процесу повинні стати основою для змін у Кримінальному процесуальному кодексі України, що підвищить довіру суспільства до правосуддя.

Адаптація до стандартів права ЄС передбачає також активну співпрацю з європейськими установами, такими як Європейський суд з прав людини та Європейська прокуратура. Важливо забезпечити механізми, які дозволять Україні не лише запозичувати позитивний досвід, а й долучатися до обміну інформацією та спільних ініціатив у боротьбі зі злочинністю.

Відтак, Україні необхідно адаптувати як чинне кримінальне законодавство, так і проєкт нового Кримінального кодексу до норм ЄС. Процес адаптації, ймовірно, буде включати такі етапи: 1) усі відповідні акти ЄС будуть чітко визначені та офіційно перекладені українською мовою; 2) Україні буде встановлено терміни для прийняття та впровадження законів і підзаконних актів, необхідних для виконання кожного відповідного акта ЄС; 3) Міністерство юстиції сформує тематичні робочі групи для розробки змін до Кримінального кодексу; 4) Україна буде повідомляти Європейську Комісію про впровадження згаданих законів і підзаконних актів; 5) згодом відбудуватиметься моніторинг виконання [3, с. 88].

Отож, адаптація положень Проєкту нового Кримінального кодексу України до стандартів права ЄС є важливим етапом на шляху інтеграції України до європейської спільноти. Незважаючи на численні виклики, успішна імплементація цих стандартів може суттєво поліпшити кримінальне правосуддя в Україні, забезпечити дотримання прав людини та посилити верховенство права. Важливо, щоб усі зацікавлені сторони – законодавці, правозахисники, судді та адвокати – активно долучалися до цього процесу, аби забезпечити ефективну реалізацію європейських норм у національному законодавстві.

Література:

1. Хавронюк М. І. Забезпечення прав людини як найвищої соціальної цінності в проєкті нового Кримінального кодексу України. *Проєкт нового Кримінального кодексу України у вимірі верховенства права* : матеріали

сателіт. заходу в рамках V Харків. міжнар. юрид. форуму, м. Харків, 21 верес. 2021 р. / редкол.: Ю. В. Баулін, Ю. А. Пономаренко, І. А. Вишневська. Харків : Право, 2022. С. 13–16.

2. Проблеми адаптації положень загальної частини чинного та перспективного кримінального законодавства України до кримінального права ЄС. 2022. URL: <https://pravo.org.ua/blogs/problemey-adaptatsiyi-polozhen-zagalnoyi-chastyny-chynnogo-ta-perspektyvnogo-kryminalnogo-zakonodavstva-ukrayiny-do-kryminalnogo-prava-yes/#link4>

3. Проект нового Кримінального кодексу України: передумови розробки, концептуальні засади, основні положення : монографія / Андрушко П. П., Бакумов О. С., Баулін Ю. В., Бурдін В. М., Вишневська І. А., Горох О. П., Гуророва Н. О., Марчук Н. О., Навроцький В. О., Пономаренко Ю. А., Стрельцов Є. Л., Хавронюк М. І. / за заг. ред. Ю. В. Бауліна, М. І. Хавронюка. Київ : ВАПТЕ. 2024. 494 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-479-8-36>

ПРАВОВА СВІДОМІСТЬ ПІДЛІТКІВ: СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ ТА РІЛЬ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ЇЇ ФОРМУВАННІ

Шелих А. А.

*аспірант кафедри теорії та історії права та держави
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Сучасна Україна переживає надзвичайно складний етап становлення як потужної європейської країни. Однак, не зважаючи на те, що повномасштабна війна досі триває, ми вже зараз повинні розробляти концепцію розвитку України у післявоєнний період. Це життєво необхідно для збереження і посилення існуючої динаміки позитивних змін у різних сферах суспільних відносин. Ключовим елементом в згаданій концепції розвитку має стати формування нового покоління громадян, яке на основі здобутків державного будівництва забезпечить подальший розвиток України.

На нашу думку, основним суб'єктом і одночасно засобом формування нового покоління громадян є шкільна освіта. Це, у свою чергу, обумовлює значну наукову актуалізацію проблематики вдосконалення існуючих та розробки нових підходів і освітніх програм, що впроваджуються у вітчизняній шкільній освіті. Зокрема, подальшого наукового аналізу